

#EDD: POZNAJ „ŻYWE DZIEDZICTWO – TRADYCJE OD POKOLEŃ”

Posted on 6 września 2023

Z okazji corocznego święta dziedzictwa kulturowego, w Kielcach, Krakowie, Kaliszu, Dobrzenu Wielkim, Pszczynie i Bydgoszczy odbyły się pierwsze konferencje prasowe prezentujące wydarzenia, organizowane w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa (#EDD), których kulminacja odbędzie się w przez dwa najbliższe weekendy. A już w czwartek, 7 września, w Hotelu Polonia Palace, odbędzie się inauguracja 31. edycji #EDD pod hasłem „Żywe dziedzictwo – tradycje od pokoleń”.

Europejskie Dni Dziedzictwa to doskonała okazja, by poznać lokalne tradycje, historię, kulturę i sztukę, a szczególnie w tym roku, docenić piękno i znaczenie niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Na uczestników czekają warsztaty, spotkania, rajdy, wystawy, koncerty, pokazy i wiele innych atrakcji.

W tym roku po raz pierwszy Narodowy Instytut Dziedzictwa, instytucja koordynująca #EDD w Polsce, wraz z organizatorami Europejskich Dni Dziedzictwa podczas konferencji prasowych w regionach, zaprezentowali liczne wydarzenia, m.in. wystawy, koncerty, warsztaty i konkursy, dzięki którym można poznać historię oraz tradycje swojego regionu.

Przed nami jeszcze konferencja prasowa, prezentująca wydarzenia zaplanowane w województwie warmińsko-mazurskim, która odbędzie się 8 września w Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku. Natomiast w najbliższą sobotę, 9 września, w Muzeum Zamkowym w Malborku (Ośrodek Konferencyjny Karwan), odbędzie się konferencja prasowa, prezentująca wydarzenia zaplanowane w województwie pomorskim.

Wybrane wydarzenia w woj. świętokrzyskiego:

- Ludowe zwyczaje i obrzędy w wymiarze współczesnym

Nowoczesne spojrzenie na tradycje ludowe i obrzędy. Muzeum Zamkowe w Sandomierzu, 9 września, zaprasza na pokaz filmów dokumentalnych z zakresu etnografii: „Zmówiny” (2016), „Wesele świętokrzyskie” (2016), „Lasowiackie gusła” (2015), „Wielkie pranie w Bartosów” (2012). Szczegółowe informacje [>tutaj<](#).

- Piknik krzemienny

Muzeum Historyczno-Archeologiczne w Ostrowcu Świętokrzyskim w ramach #EDD zaprasza do odkrywania zawodów ludzi epoki neolitu, takich jak garncarz, tkaczka, rolnik i górnik, podczas którego będzie można zobaczyć, jak te zawody ewoluowały. Piknik Krzemienny rozpocznie się w sobotę 16 września przy świetlicy w Rudzie Kościelnej (gmina Ćmielów). W niedzielę 17 września piknik będzie kontynuowany na terenie zrekonstruowanej pradziejowej osady w Muzeum Archeologicznym i Rezerwacie Krzemionki, które jest miejscem unikatowym na terenie województwa świętokrzyskiego, będącym Pomnikiem Historii, miejscem światowego dziedzictwa UNESCO. Szczegółowe informacje na temat pikniku [>tutaj<](#).

- Legendy i rękodzieło - żywe dziedzictwo w Nowym Korczynie

9 września na Rynku w Nowym Korczynie odbędzie się wydarzenie kulturalne przybliżające wartość lokalnego niematerialnego dziedzictwa kulturowego. W programie m.in. koncerty, wystawy artystów lokalnych, warsztaty haftu płaskiego, zwiedzanie Domu Długosza oraz opowieści i kroniki prezentowane przez Towarzystwo Miłośników Ziemi Korczyńskiej. Szczegółowe informacje [>tutaj<](#).

Wybrane wydarzenia w woj. małopolskim:

- Krakowska koronka klockowa. Warsztaty i wystawa

Stowarzyszenie „Koronczarki Ziemi Krakowskiej” zrzeszające depozytariuszki tego elementu niematerialnego dziedzictwa kulturowego, jakim jest krakowska koronka klockowa, zaprasza na wystawę oraz warsztaty koronczarskie. Wydarzenie zaplanowane jest na 9 i 16 września w Muzeum Krakowa. Szczegółowe informacje [>tutaj<](#). Umiejętność wykonywania koronki klockowej stanowi zarówno istotną część kultury tradycyjnej Krakowa i okolic. W 2016 roku została wpisana na [Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego](#).

- Europejskie Dni Dziedzictwa w Stryszewie „Żywe dziedzictwo - tradycje od pokoleń”

Stryszawa to miejsce o bogatej tradycji w produkcji zabawek drewnianych. 9 i 10 września, zapraszamy do odwiedzenia Beskidzkiego Centrum Zabawki Drewnianej, gdzie organizowane będą atrakcje związane z tym dziedzictwem kulturowym. W programie: stoiska z rękodziełem, warsztaty malowania zabawek, degustacja regionalnych przysmaków oraz występy artystyczne. Dodatkowo, w niedzielne popołudnie koncert w ramach Beskidzkiego Festiwalu Muzyki Organowej i Kameralnej w pobliskim kościele św. Anny. Szczegółowe informacje [>tutaj<](#). Zabawkarstwo żywiecko-suskie zostało wpisane na [Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego](#) w 2016 roku.

- Zwiedzanie pracowni szopkarskiej rodziny Markowskich - 16 i 17 września

Pracownia szopkarza krakowskiego to unikalne miejsce pełne tajemniczych dzieł, które rzadko jest dostępne dla zwiedzających. Rodzina Markowskich, 16 i 17 września, serdecznie zaprasza do swojej pracowni u stóp Wawelu, gdzie można zobaczyć wystawę

szopek krakowskich, poznać tajniki ich tworzenia i porozmawiać z twórcami tych misternych dzieł. Szczegółowe informacje [>tutaj<](#). W 2014 roku szopkarstwo krakowskie zostało wpisane na [Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego](#). Natomiast w 2018 roku tradycja budowy, wyjątkowych w skali świata szopek krakowskich została wpisana na Reprezentatywną Listę Niematerialnego Dziedzictwa Ludzkości UNESCO.

Wybrane wydarzenia w woj. wielkopolskim:

- Kaliskie tradycje w pamięci zapisane

Wydarzenie „Kaliskie tradycje w pamięci zapisane” skupia się na tradycjach kulinarnych i muzycznych miasta oraz regionu. W programie opowieści i degustacje andrutu kaliskiego oraz koncert Zespołu Rodzanice pt. „Śpiewnik kaliski – inspiracje”. Szczegółowe informacje [>tutaj<](#).

- Poznański szlak legend dla dzieci

Poznańskie Centrum Dziedzictwa zaprasza na „Poznański szlak legend dla dzieci”. To aktywny spacer po Starym Mieście, rozpoczynający się w Parku Stare Koryto Warty przy amfiteatrze. Rodziny z dziećmi w wieku 6-10 lat mogą wziąć udział w grze miejskiej, rozwiązując zagadki na trasie o długości około 2,5 km. Na zakończenie czeka nagroda – książka z poznańskimi legendami. Liczba miejsc ograniczona. Szczegółowe informacje [>tutaj<](#).

- Koncert zespołu folkowego Buraky (9 września)

Urząd Miasta Kalisza zaprasza na Koncert Grupy Folkowej BURAKY, który zainauguruje w Kaliszu 31. edycję Europejskich Dni Dziedzictwa. Grupa wykonuje tradycyjne pieśni z różnych kultur, takie jak polskie, łemkowskie, ukraińskie, serbsko-łużyckie, bałkańskie i cygańskie, w nowoczesnych i żywiołowych aranżacjach. Tworzą także własne kompozycje inspirowane muzyką ludową, otwierając się na eksperymenty z różnymi stylami i brzmieniami. Szczegółowe informacje [>tutaj<](#).

Wybrane wydarzenia w woj. opolskim:

- Wojewódzka inauguracja EDD - żywe plecionkarstwo

Gminny Ośrodek Kultury w Dobrzenu Wielkim zaprasza na inaugurację Europejskich Dni Dziedzictwa w województwie opolskim. W sobotę, 9 września, w Chróścicach, przy ul. Koszykarzy, odbędzie się piknik, podczas którego zostaną zaprezentowane lokalne tradycje plecionkarstwa. W programie pikniku zwiedzanie warsztatu plecionkarza, pokazy wyplatania oraz warsztaty plecionkarskie. Na Śląsku Opolskim umiejętność ta ma długą historię, o czym świadczą odkrycia archeologiczne na Ostrówku w Opolu, gdzie znaleziono plecionki z X wieku. To rzemiosło rozkwitało przez wieki, a kilka miejscowości, takie jak Chróścice, Siołkowice czy Cisek, stały się ważnymi centrami plecionkarstwa w regionie. Plecionkarstwo na Śląsku Opolskim zostało wpisane na [Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego](#) w 2023 roku. Na stoiskach towarzyszących wydarzeniu będzie można też poznać zielarstwo

i tradycje hafciarskie. Oba te elementy niematerialnego dziedzictwa Opolszczyzny również zostały wpisane na [Krajową listę](#) w 2023 roku. Szczegółowe informacje dotyczące pikniku [>tutaj<](#).

- Weź nóż i twórz, a nuż...

17 września zachęcamy do udziału w bezpłatnych warsztatach kroszonkarskich, prowadzonych przez utalentowaną artystkę ludową Teresę Sobotę w Olszowej. Uczestnicy warsztatów poznają tajniki delikatnej sztuki zdobienia jaj za pomocą techniki rytowniczej. Mile widziane osoby początkujące. Szczegółowe informacje [>tutaj<](#). Kroszonkarstwo opolskie - niewątpliwie symbol Opolszczyzny - zostało wpisane na [Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego](#) w 2019 roku.

- Warsztaty malowania porcelany

Wzór opolski pochodzący z tradycyjnych kroszonek, jaj zdobionych na Wielkanoc techniką rytowniczą, z czasem trafił m.in. na porcelanę. Tułowice to miasto, które pielęgnuje żywe dziedzictwo w postaci tradycji malowania pisanki i porcelany. Te dwie tradycje zostały wpisane na [Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego](#). W ramach #EDD Tułowicki Ośrodek Kultury, 30 września zaprasza na warsztaty malowania wzoru opolskiego na porcelanie. Wstęp jest bezpłatny. Szczegółowe informacje [>tutaj<](#).

Wybrane wydarzenia w woj. śląskim:

- Pokaz konserwacji woskiem zabytkowych podłóg drewnianych

Parkiety Muzeum Zamkowego w Pszczynie mają ponad 150 lat. Na spotkaniu pracownicy Muzeum opowiedzą o sztuce pielęgnacji zabytkowych mebli, technikach malarskich oraz konserwacji parkietów. Pokaz odbędzie się 9 września. Szczegółowe informacje [>tutaj<](#).

- Europejskie Dni Dziedzictwa w roku jubileuszowym 70-lecia Zespołu „Śląsk”

W ramach 31. edycji Europejskich Dni Dziedzictwa, Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk” im. Stanisława Hadyny zaprasza do zwiedzenia siedziby Koszęcina, gdzie będzie można zobaczyć wystawy stałe i czasowe z zakresu etnografii, historii oraz działalności artystycznej Zespołu. Będzie to również okazja do zobaczenia zrewitalizowanej siedziby Zespołu „Śląsk”, jednego z największych zespołów pałacowo-parkowych w Polsce. 9-10 i 16-17 września 2023 roku. Wydarzenie jest bezpłatne. Szczegółowe informacje [>tutaj<](#). Przy tej okazji warto dodać, że Zespół „Śląsk” wykonuje m.in. na scenach całego świata polonezy, oberki, mazury, krakowiaki czy kujawiaki, a „Polskie tańce narodowe” zostały wpisane na [Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego](#) w 2015 roku.

- Plenerowy Koncert Orkiestry Dętej Katowice

9 września w Muzeum Śląskim w Katowicach odbędzie się koncert Orkiestry Dętej Katowice, która kontynuuje dziedzictwo górniczych orkiestr. Podczas występu usłyszymy utwory ze specjalnie wybranego repertuaru, skoncentrowanego na tradycyjnych śląskich melodiach i marszach, nie tylko tych związanych z górnictwem. Warto dodać, że w tym roku kulturowe tradycje górniczych orkiestr dętych z Górnego Śląska zostały wpisane na [Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego](#). Szczegółowe informacje [>tutaj<](#).

- Uroczyste spotkanie mieszczan żywieckich w Ratuszu

16 września w Urzędzie Miasta Żywiec odbędzie się uroczyste spotkanie mieszkańców Żywca w Ratuszu z okazji wpisania "Tradycji wykonywania, ubierania i noszenia żywieckiego stroju mieszczańskiego" na [Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego](#). Podczas spotkania będą prezentacje strojów, prezentacje multimedialne, wykład historyczny oraz wystąpienia gości, w tym grup wcześniej wpisanych na Listę. Szczegółowe informacje [>tutaj<](#).

- Tradycje od pokoleń - zwiedzanie ludwisarni rodziny Felczyńskich

16 września zachęcamy do wizyty w Taciszowie, w wyjątkowym miejscu - ludwisarni Felczyńskich, która jest w rękach tej samej rodziny już od siedmiu pokoleń. To tu odlewane są dzwony. Zwiedzający będą mieli szansę zajrzeć w każdy zakątek ludwisarni i poznać trudną, ale pasjonującą drogę, którą przeszły kolejne pokolenia Felczyńskich, dążąc do doskonałości. Szczegółowe informacje [>tutaj<](#). Przy tej okazji, warto wspomnieć, że „Tradycyjna technika ludwisarska stosowana w ludwisarni Felczyńskich w Taciszowie”, w 2016 roku została wpisana na [Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego](#).

- Koronka ciągle żywa - od pokoleń związana nicią

W Centrum Koronki Koniakowskiej prezentowana jest wystawa dotycząca niezwyklej tradycji koronki koniakowskiej, praktykowanej przez kobiety w Koniakowie, Istebnej i Jaworzynce w Beskidzie Śląskim od ponad 140 lat. To wyjątkowe dziedzictwo, które jest ciągle kultywowane i przekazywane z pokolenia na pokolenie. Koronka koniakowska jest unikalna i nie jest tworzona w żadnym innym regionie Polski ani na świecie. Tradycja wytwarzania koronki koniakowskiej została wpisana w 2017r. na Krajową Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego. Z okazji Europejskich Dni Dziedzictwa zachęcamy do obejrzenia wystawy w Centrum Koronki Koniakowskiej. Szczegółowe informacje [>tutaj<](#).

Wybrane wydarzenia w woj. kujawsko-pomorskim:

- Inauguracja Europejskich Dni Dziedzictwa w województwie kujawsko-pomorskim

Tegoroczne Europejskie Dni Dziedzictwa w województwie kujawsko-pomorskim rozpocznie otwarcie wystawy "Dziedzictwo niematerialne w województwie kujawsko-pomorskim". Ekspozycja będzie dostępna od 8 września przed Urzędem Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, na placu Teatralnym. Wystawa prezentuje dziedzictwo niematerialne regionu, takie jak tradycje przywołówek dyngusowych, chodzenie z kozą, smażenie powideł, haft kujawski i lokalne nazwy miejsc. Szczegółowe informacje [>tutaj<](#).

- Iglą malowane - warsztaty haftu krzyżykowego

16 września w Muzeum im. ks. dr. Władysława Łęgi w Grudziądzu odbędą się warsztaty hafciarskie. Uczestnicy spotkania będą mieli okazję tworzyć własne hafty krzyżykowe, odkrywając tajemnice kolorowych mulin i pięknych wzorów. To wspaniała okazja, aby poznać tradycje i umiejętności twórcze. Szczegółowe informacje [>tutaj<](#).

- Szymborze - żywe dziedzictwo

Przywołówki, chodzenie z kozą i Jan Kasprowicz wszystko to łączy się w Szymborzu, dawnej wsi dzisiaj dzielnicy Inowrocławia. 17 września, w Domu rodziny Jana Kasprowicza – oddziale Muzeum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu zachęcamy do udziału w wydarzeniach o dawnych, lecz żywych kujawskich tradycjach, które zostały wpisane na [Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego](#). Szczegółowe informacje [>tutaj<](#).

- Organy w Zamartem - cud kujawsko-pomorskiego

Koncert w Zamartem będzie wyjątkową prezentacją nowo wyremontowanego instrumentu, który został przywrócony do pierwotnej świetności po blisko 250 latach. Wydarzenie w ramach #EDD odbędzie się w 10 września w Parafii Narodzenia NMP w Zamartem. Podczas koncertu, który zostanie wykonany przez organistkę Małgorzatę Trzaskalik-Wyrwę, usłyszymy repertuar charakterystyczny dla czasów, kiedy organy te zostały zbudowane. Szczegółowe informacje [>tutaj<](#).

Wybrane wydarzenia w woj. pomorskim:

- Żywe dziedzictwo Powiśla - Inauguracja Europejskich Dni Dziedzictwa w województwie pomorskim

9 września na zamku malborskim odbędą się wydarzenia inauguracyjne EDD w województwie pomorskim. Organizatorzy zapraszają na Powiślański Jarmark z produktami lokalnych wystawców, warsztaty z wzorem powiślańskim, tworzenie ozdobnych cylindrów i wianków ślubnych, malowanie kracek – ozdobnych przęślic do kołowrotka – tradycyjnych darów dla wybranki serca, a także pogadankę etnograficzną o zwyczajach weselnych na Powiślu. Udział w wydarzeniach jest bezpłatny. Szczegółowe informacje [>tutaj<](#).

- Internetowy quiz "Żywe dziedzictwo – pomorskie tradycje od pokoleń"

Zachęcamy do udziału w internetowym quizie przygotowanym specjalnie z okazji 31. edycji Europejskich Dni Dziedzictwa. Quiz zawiera pytania związane z kulturą, tradycjami, językiem regionalnym i dziedzictwem Pomorza Gdańskiego. Dostępny będzie od 8 do 17 września na stronie internetowej Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gdańsku. Szczegółowe informacje [>tutaj<](#).

- Plecionkarstwo - żywe dziedzictwo

9 września przed Kaszubskim Domem Rękodzieła Ludowego odbędzie się "Spotkanie z kaszubskim plecionkarzem". W programie warsztaty wyplatania z korzeni sosny, prowadzone przez mistrza Czesława Hince i jego uczniów. Uczestnicy spotkania będą uczyć się technik wyplatania, pozyskiwania i przygotowywania korzeni sosny, oraz zwiedzać wystawę tradycji plecionkarskich w Swornegaciach. Dodatkowo, odbędzie występ kaszubskiej kapeli. Szczegółowe informacje [>tutaj<](#).

- Haft kaszubski szkoły żukowskiej - żywe dziedzictwo

9 września zapraszamy na spotkanie na stacji Żukowo Wschodnie, z dr. Marianem Jelińskim, który opowie o kaszubskim hafcie szkoły żukowskiej. Natomiast 10 września, odbędzie się spotkanie z hafciarką Bernadetą. W 2015 roku hafciarstwo kaszubskie szkoły żukowskiej (*Kaszëbsczé wësziwanié żukòwsczégò sztélù*) zostało wpisane na [Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego](#). Szczegółowe informacje na temat obu spotkań [>tutaj<](#).

Europejskie Dni Dziedzictwa to największa inicjatywa o charakterze edukacyjno-społecznym w Europie, której korzenie sięgają roku 1985, kiedy to narodziła się w Granadzie. W Polsce #EDD realizowane są już od trzech dekad. To wyjątkowe przedsięwzięcie stawia sobie za cel angażowanie europejskiego społeczeństwa w pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego, ukazywanie jego różnorodności i umacnianie dialogu międzykulturowego. Święto to stanowi unikalną okazję do zgłębiania historii oraz bogactwa kultury poprzez udział w różnorodnych wydarzeniach, koncertach, wystawach i piknikach. Oferta planowanych wydarzeń jest, jak co roku bardzo bogata, dlatego warto już dziś zaplanować 2 i 3 weekend września z #EDD. Narodowy Instytut Dziedzictwa, który jest koordynatorem Europejskich Dni Dziedzictwa w Polsce i zachęca do wzięcia udziału w wydarzeniach. Oferta dostępna jest na stronie edd.nid.pl.

Tegoroczne hasło Europejskich Dni Dziedzictwa, zostało wybrane z okazji jubileuszu 20-lecia konwencji UNESCO dotyczącej ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, skupia się na tradycjach przekazywanych z pokolenia na pokolenie. Tradycje, które są istotnym elementem dziedzictwa kulturowego, obejmują wartości, opowieści, umiejętności, muzykę, zwyczaje, obrzędy świąteczne i wiele innych aspektów. Obejmują one zarówno kulturę ludową, regionalną, jak i dziedzictwo różnych grup etnicznych, religijnych i narodowych. Żywe dziedzictwo to także umiejętności, które pozwalają na utrzymanie zabytków w doskonałym stanie.

Krajowa Lista Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego to spis przejawów żywego dziedzictwa niematerialnego z terenu Polski oraz forma ochrony dziedzictwa kulturowego wynikająca z podpisanej przez Polskę Konwencji UNESCO z 2003 r. w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego. [Obecnie na Liście znajduje się ponad 80 wpisów](#). Prowadzi ją Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego we współpracy z Narodowym Instytutem Dziedzictwa.